

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam, ar ko groza Lēmumu Nr. 1313/2013/ES par Savienības civilās aizsardzības mehānismu”

(COM(2019) 125 final – 2019/0070 (COD))

(2019/C 282/08)

Ziņotājs: **Panagiotis GKOFAS**

Apspriešanās	Parlaments, 14.3.2019. Padome, 27.3.2019.
Juridiskais pamats	Līguma par Eiropas Savienības darbību 304. pants
Atbildīgā specializētā nodaļa	Lauksaimniecības, lauku attīstības un vides specializētā nodaļa
Pieņemts specializētās nodaļas sanāksmē	23.5.2019.
Pieņemts plenārsesijā	19.6.2019.
Plenārsesija Nr.	544
Balsojuma rezultāts (par/pre/atturas)	171/01/04

1. Vispārīga informācija

1.1. Ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 13. marta lēmumu, kas groza Lēmumu 1313/2013/ES, tika apstiprināts jauns Savienības civilās aizsardzības mehānisms (turpmāk – Savienības mehānisms). Savienības civilās aizsardzības mehānismu izmanto palīdzības sniegšanas un sadarbības nolūkā, reaģējot uz liela mēroga ārkārtas situācijām Eiropas Savienībā un ārpus tās. Kopš 2001. gada ES civilās aizsardzības mehānisms ir izmantots vairāk nekā 300 reiz. Civilās aizsardzības mehānismā ir iesaistītas visas ES dalībvalstis, EEZ valstis (Islande un Norvēģija), kā arī Melnkalne, Serbija, bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika un Turcija, tāpat arī Apvienoto Nāciju Organizācija (Sendai ietvarprogramma katastrofu riska mazināšanai 2015.–2030. gadam) un attiecīgās starptautiskās organizācijas. Ar tiesību aktu izveido resursu papildu rezervi (*rescEU*), lai varētu sniegt palīdzību situācijās, kad vispārējās spējas nav pietiekamas. *rescEU* ietvaros paredzēta, piemēram, meža ugunsgrēku dzēšana no gaisa, kā arī resursi reaģēt uz neatliekamiem medicīniskiem gadījumiem un ķīmiskiem, bioloģiskiem, radioloģiskiem un nukleāriem incidentiem. Stratēģisks faktors, kurš ļaus nodrošināt sagatavotību un profilaksi, būs arī Civilās aizsardzības zināšanu tīkls, kas paredzēts apmācības un zināšanu apmaiņas jautājumiem.

1.2. Ierosinātajam grozījumam vajadzētu uzlabot riska novēršanu, jo tas paredz, ka dalībvalstīm jāturpina novērtēt savu riska pārvaldības spēju un riska pārvaldības plānošanu, jo īpaši gadījumos, kad tādas pašas katastrofas skar vairākas dalībvalstis vienlaikus – neatkarīgi no tā, vai tās būtu dabas katastrofas vai cilvēka izraisītas katastrofas, vai ar neparedzētām klimata pārmaiņām saistītas katastrofas, vai arī neprognozējamas, spēcīgas zemestrīces, kuras bieži atkarītojas un kuru rezultātā cilvēki zaudē dzīvību un masveidā tiek iznīcinātas ekosistēmas, kā arī civilā un publiskā sektora infrastruktūra, saimnieciskā darbība un mazie uzņēmumi (!).

2. Secinājumi

2.1. EESK atzinīgi vērtē minēto priekšlikumu, ar ko paredz pārskatīt un nostiprināt pašreizējo Savienības mehānisma satvaru.

2.2. Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus Savienības mehānisma īstenošanai, kā arī izveidotu un strukturētu Civilās aizsardzības zināšanu tīklu, EESK varētu sniegt ieguldījumu, piedaloties īpašās konsultantu grupās, kas periodiski pārskatītu riska kartēšanas pamatnostādnes, un kopā ar atzītiem un reprezentatīviem sociālekonomiskajiem partneriem un reģionāliem pārobežu noturīgu pilsētu tīkliem iesaistoties atbilstīgās starpiestāžu iniciatīvās, piemēram, gadskārtējā pilsoniskās sabiedrības forumā par riska novērtēšanu, mazināšanu un novēršanu, kā arī gatavību tam.

(!) Šajā sakarā runa ir par semināru, kas notika 2018. gada 10. februārī Neapolē un ko kopīgi organizēja EESK un Eiropas Komisija (Civilās aizsardzības un humānās palīdzības operāciju ĢD) sadarbībā ar Eiropas Arodbiedrību konfederācijas un Eiropas Amatniecības, mazo un vidējo uzņēmumu asociācijas pārstāvjiem, RK pārstāvjiem, pilsoniskās sabiedrības organizācijām (WWF, CIME), valstu MVU organizācijām (GSEVEE, CMA Corse, CNA) un arodbiedrībām, kā arī ES un valstu akadēmisko aprindu speciālistiem, pētniecības un apmācības tīkliem (Sapienza Universitāte, Federico II universitāte, Neapoles Vulkanoloģijas institūts (INGV), Aviņonas MVU akadēmija, Anodos Centre), kā arī ar izturīgspējīgu ES pilsētu un reģionu tīkliem (Atēnas, Neapole un Saloniki), plašsaziņas līdzekļu un specializētas preses pārstāvjiem.

2.3. EESK aicina Padomi, Parlamentu un Komisiju izpētīt, vai būtu iespējams izveidot Eiropas Mācību un zināšanu centru, un plānot tā izveidi; šāds centrs būtu saistīts ar esošajām valstu un reģionālajām struktūrām, tostarp izcilības centriem, specializētiem neatkarīgiem pētniecības tīkliem un citiem ekspertiem, kas spētu sniegt nekavējošu intervences analīzi par neparastām katastrofām. Minētais centrs un zināšanu kontaktpunkts varētu kalpot kā pastāvīgi atjaunināts, konkrēts un pieejams instruments, kas paredzēts tam, lai efektīvas riska mazināšanas pamatprasmes apgūtu jauni speciālisti un arī pieredzējuši brīvprātīgie tādā jomā kā vietējo izturēt-spējīgo kopienu apmācība par ārkārtas situāciju pārvarēšanu; attiecīgos gadījumos to varētu izmantot arī trešās valstis, jo īpaši kaimiņvalstis, neaizsargātās iedzīvotāju grupas izolētās teritorijās, kā arī mobilitātes un tūrisma jomas dalībnieki, plašsaziņas līdzekļi utt.

2.4. EESK uzskata, ka jaunie Savienības mehānisma mērķi un koncepcija ir atbilstoši jāintegrē pašreizējā strukturālajā un investīciju rīcībpolitikā. Ir svarīgi nodrošināt atbilstīgu teritoriālo un uz sabiedrības iesaisti orientētu dimensiju (jo īpaši attālos, salu, kalnu un lauku apgabalos). Ar vietējās sabiedrības īstenotiem pasākumiem var visātrāk un visefektīvāk ierobežot katastrofu radīto kaitējumu.

Briselē, 2019. gada 19. jūnijā

*Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Luca JAHIER*